

De Landmaatschappij 1935-2010: 75 jaar ten dienste van het platteland en de randstad

1935 **De dorpen bloeden dood' – de Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom**

De jaren '30 markeerden een periode van zware economische crisis. De sociaaleconomische ontreddeing was totaal: een hoge inflatie, een sterk dalende koopkracht en hoge werkloosheidscijfers. De crisis versnelde ook de plattelandsvlucht en de uitstoot van arbeid uit de landbouw. De dorpen bloedden dood.

Om de woon- en werkomstandigheden op het platteland te verbeteren, besloot de regering de NMKL op te richten, de Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom (27 februari 1935), 'een instelling in dienst van het platteland'. De NMKL bood goedkope hypothecaire leningen aan, bouwde nieuwe eengezinswoningen en renoveerde verkrotte woningen. De NMKL investeerde ook in groepsbouw van kleine landeigendommen.

Het houden van kleinvee en het bewerken van de tuin moesten de landelijke bevolking een extra inkomen garanderen.

1956 **De eerste wet op de Ruilverkaveling**

Midden de jaren '50 breidden de opdrachten van de NMKL uit in de richting van het landbouwbeleid. De instelling kreeg de wettelijke opdracht om de technische en economische ontwikkeling van het platteland te helpen stimuleren door mee te werken aan de herstructurering van het landbouwareaal (ruilverkaveling, 1956) en de ontginning van nieuwe gronden (bodemverbetering).

1970 **In een maalstroom van maatschappelijke veranderingen - de Nationale Landmaatschappij**

Met de wijziging van de wet op de ruilverkaveling (22 juli 1970) werd ook de NMKL omgedoopt tot Nationale Landmaatschappij. Die naamsverandering gaf aan dat de 'parastatale' vanaf dan een bredere maatschappelijke taak zou gaan vervullen. De opdracht van de NLM werd omschreven als: 'Instelling voor de ontwikkeling van het platteland'. Om die opdracht uit te voeren kreeg de NLM twee kerntaken: ruilverkaveling en sociale huisvesting. Projecten van landwinning werden eind de jaren 60 stopgezet omdat ze niet langer pasten in de EEGpolitiek van agrarische specialisatie en schaalvergroting.

1988 De Vlaamse Landmaatschappij – Een kind van de regionalisatietijd

In de jaren '80 werden heel wat bevoegdheden van de federale staat overgeheveld naar de gewesten. Zo ook deze over de ruilverkaveling en de sociale huisvesting. Het gevolg hiervan was dat binnen de Vlaamse overheid in 1988 een Vlaamse Landmaatschappij en een Vlaamse Huisvestingsmaatschappij werden opgericht.

Om in te spelen op de nieuwe noden die in het Vlaams en Europees plattelandsbeleid naar voor kwamen, werd het werkterrein van de VLM, naast de ruilverkaveling, uitgebreid naar andere ruimtelijke inrichtingsinstrumenten zoals de Landinrichting.

In de jaren die daarop volgden zouden de taken van de VLM verder evolueren en zou de VLM-koffer met instrumenten verder worden aangevuld.

1991 'Te veel vee, te weinig grond' – De Mestproblematiek in Vlaanderen

Net als in de meeste andere Europese landen besteedde de Belgische politiek vanaf de jaren '70 een groeiende aandacht aan de milieuvervuiling. De bewustwording rond het voorkomen van milieuvervuiling werkte ook door op andere domeinen zoals de waterzuivering. Eén van de deelproblemen hiervan was de problematiek van de mestoverschotten. De mestoverschotten in Vlaanderen waren een gevolg van de explosieve groei van het veebestand, de concentratie van de veebedrijven, de wijziging van de bedrijfsstructuur, het verlies aan landbouwgrond en het toenemend gebruik van kunstmest.

1995 Een groeiende behoefte aan geografische informatie - Het Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen

Door de groeiende nood van het beleid aan geografische informatie, raakten de Geografische Informatiesystemen in een stroomversnelling. Maar tegelijk werd ook de nood steeds acuter aan een coördinerende instantie die een GIS-beleid op Vlaams niveau zou uittekenen. In juni 1995 richtte de Vlaamse regering binnen de VLM het Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen op. Vanaf april 2006 zou GIS-Vlaanderen evenwel een eigen koers gaan varen met de oprichting van het Agentschap voor Geografische Informatie (AGIV).

1997 **Natuurinrichting en beheerovereenkomsten nieuwe instrumenten voor een offensief natuurbeleid**

Het natuurdecreet dat in oktober 1997 door het Vlaams parlement werd goedgekeurd, gaf het startschot voor een vernieuwing van het Vlaamse natuurbeleid. Het nieuwe natuurbeleid zet in op een soortgerichte en een gebiedsgerichte aanpak, het heeft aandacht voor natuurkwaliteit, het betreft de doelgroepen (land- en bosbouw, natuurbescherming) in de planning en de uitvoering en de provinciale en lokale overheden geven mee ondersteuning aan het beleid.

De beslissing om de VLM te laten meewerken aan de uitvoering van het natuurdecreet, werd door twee factoren bepaald. Ten eerste sloot de nieuwe opdracht goed aan bij het reeds bestaande takenpakket van de VLM. Door activiteiten zoals landinrichting, ruilverkaveling, Mestbank en natuurinrichting in één organisatie onder te brengen, wilde de wetgever een evenwichtige inrichting van het platteland waarborgen. Daarnaast had de VLM reeds een grote kennis en ervaring opgebouwd op het vlak van planning- en uitvoeringsprocedures die bij natuurinrichting aan bod komen zoals kavelruil, het recht van voorkoop en de beheerovereenkomsten. Met het natuurdecreet zagen ook de beheerovereenkomsten het levenslicht. Zij gaven invulling aan een evoluerend landbouwbeleid – ook op Europees niveau - dat landbouwers wil ondersteunen die ook groene en blauwe diensten leveren.

2001 **'Boer zoekt grond' – De Vlaamse Grondenbank**

Open ruimte is schaars in Vlaanderen, de gronddruk is groot. Het ruimtegebruik moet in onze regio gedeeld worden tussen heel wat grondgebruikers met vaak totaal tegengestelde behoeften. Dat geeft conflicten. Met de uitbouw van de Vlaamse Grondenbank wil de VLM de schaarse ruimte in Vlaanderen op een efficiënte en duurzame manier aanwenden. De Vlaamse Grondenbank is bekommerd om een evenwicht te vinden tussen tegenstrijdige belangen en zoekt een goede oplossing voor alle betrokken partijen.

2010 **'Het kind is volwassen geworden' - De VLM als motor van het plattelandsbeleid**

Zelden was de aandacht voor het platteland zo groot. Niet alleen van zij die er wonen en werken, maar ook van de stedelingen die er komen genieten van de rust en de stilte, van de natuur en de landschappen. Het platteland duurzaam laten ontwikkelen veronderstelt een globale, geïntegreerde aanpak. De VLM staat garant voor een dergelijke benadering. De VLM zet de komende jaren in op het verbeteren van de omgevingskwaliteit op het platteland en in de randstad. We ontwikkelden daarvoor een strategisch plan, we zetten bakens uit waarop we ons samen richten. Het strategisch plan is ook de cement van onze organisatie, het bindmiddel om samen te focussen op onze doelstellingen.

